

Beleidsreactie op aanbevelingen VONE-rapport t.b.v. annotatie

- Grootschalig onderzoek naar de **aantallen** Long covid-patiënten, (Na meer dan 2 jaar heeft de overheid nog altijd geen goed beeld van de aantallen, ondanks de in juni 2021 met ruime meerderheid aangenomen motie van kamerlid van Esch 84, die het kabinet opdroeg Long Covid patiënten te registreren), arbeidsongeschikten en schoolverlatende kinderen met long covid, en naar de kosten die hiermee gepaard gaan (zoals zorgkosten, uitkeringen, gemiste inkomsten door arbeidsongeschiktheid). **Covid en Zorg** 5.1.2e

5.1.2e

- In de Kamerbrief van 20 september 2021 heeft de minister van VWS gereageerd op de motie van het lid Van Esch (PvdD): [commissiebrief-inzake-verzoek-om-reactie-op-petitie-en-op-het-10-puntenplan-long-covid.pdf \(overheid.nl\)](#)
- Daarbij heeft de minister van VWS onder meer gemeld dat uit overwegingen inzake proportionaliteit en privacy registratie niet gewenst is.

- Leven met het virus, zoals in het plan opgevat, betekent ook dat er risico bestaat dat er bij iedere golf veel langdurig zieken bijkomen, waarvoor nog geen behandelmethoden bestaan. Hoe we omgaan met de langdurig zieken uit eerdere en komende golven, behoort integraal onderdeel te zijn van de langetermijnstrategie. De regering heeft tot dusver geen **plan** geformuleerd voor de omgang met Long Covid. We hebben gezien dat van zowel de petitie van Long Covid NL 85 als van het tienpuntenplan van kamerlid Paulusma 86, als van het advies van de gezondheidsraad 87, de meeste punten niet zijn omgezet in actie.

Covid en Zorg 5.1.2e

- Ik zie de toenemende aandacht voor de gevolgen van post-COVID in de media, het zorglandschap en de politiek.
- Bij de totstandkoming van beleid worden mogelijke effecten voor kwetsbare groepen en mensen met post-COVID integraal en continu meegenomen. Dit geldt ook voor de langetermijnstrategie.
- Een voorbeeld hiervan zijn de in de Kamerbrief van 4 juli jl. genoemde maatregelen¹.
- Dit betreft een verkenning naar een expertisecentrum, biomedisch onderzoek en een verkenning naar gegevensuitwisseling met het UVW.

- Een substantieel **biomedisch onderzoeksprogramma**, waarbij kosten noch moeite gespaard moeten worden. Dit onderzoeksprogramma moet als doel hebben tot de bodem te komen van wat de biomedische mechanismen zijn achter deze ziekte, welke (nieuwe) diagnostische methoden nodig zijn om deze in beeld te krijgen, trials te doen met bestaande en nieuwe geneesmiddelen die mogelijk de ziekte genezen of symptomen verlichten. Dit alles met verregaande inspraak van meerdere patiënten. **Covid en Zorg**

5.1.2e

- Mijn ministerie faciliteert en financiert (biomedisch) onderzoek naar post-COVID via ZonMw.
- Ik verken daarnaast of de lopende onderzoeken naar post-COVID aansluiten bij de wensen van veldpartijen zoals patiëntenorganisaties.
- Daarnaast bekijk ik met ZonMw de mogelijkheden voor nieuwe subsidieaanvragen.
- Dit is in lijn met de motie van de leden Paulusma (D66), Tielen (VVD) en Bikker (CU) over een goede aansluiting van onderzoeken naar post-COVID bij wensen uit het veld² en de motie van het lid Paulusma (D66) inzake het in gesprek gaan met de sector over investeringen in (bio)medisch onderzoek³ (aangenomen 5 juli jl.)
- Daarbij zal ik ook rekening houden met de motie van het lid Omtzigt c.s. over het bevorderen van structureel meer onderzoek naar onder meer de biomedische

¹ Kamerbrief 'Nadere uitwerking lange termijn aanpak COVID-19'

² Motie van het lid Paulusma c.s. over een goede aansluiting van onderzoeken naar postcovid bij wensen uit het veld, Kamerstuk 25295, nr. 1909

³ Motie van het lid Paulusma over met de medische sector in gesprek gaan over plannen van investeringen in (bio)medisch onderzoek, Kamerstuk 25295, nr. 1910.

oorzaak⁴ (aangenomen 5 juli jl.).

- Een proactieve **informatiecampagne** 89 vanuit de overheid zodat patiënten, medisch professionals, instanties, en de samenleving als geheel weten wat Long Covid is, de prevalentie, de symptomen, de ernst, de duur (van enkele weken tot chronisch), met adviezen voor patiënten. We zien na bijna 2.5 jaar nog altijd dat veel mensen geen idee wat Long Covid is, tot ze het zelf krijgen. De informatievoorziening op plekken als rvm.nl, rijksoverheid.nl en thuisarts.nl moet grondig worden herzien en up to date gemaakt worden.
 - Op 5 juni jongsteden heeft de TK de motie van het lid Simons (BIJ1) over een campagne over de potentiële gevolgen van langdurige covid, verworpen.
- **Opzetten van multidisciplinaire poli's:** Dit leidt tot betere zorg, minder kastje-muur voor patiënten, snellere kennisvergaring en een besparing op zorgkosten. Deze kunnen zich naast Long Covid ook richten op vergelijkbare post-infectieuze ziekten zoals ME/CVS, Q koorts, Lyme. **Covid en Zorg** 5.1.2e
 - In het TK-commissiedebat van 16 juni jongstleden heb ik, zoals vermeld in de Kamerbrief van 4 juli jongstleden⁵, toegezegd mij in te zetten voor een verkenning naar een expertisecentrum voor post-COVID.
 - Hierbij ligt de focus op de bundeling van kennis en ervaring met betrekking tot post-COVID. C-support wordt hier actief bij betrokken.
 - Verder is op 5 juli jongstleden de motie van Hijink (SP) en Paulusma (D66)⁶ in de TK aangenomen.
 - De motie van de leden Hijink (SP) en Paulusma (D66) om in gesprek met ziekenhuizen, een landelijk expertisecentrum op te richten waar kennis en ervaring verzameld wordt voor de behandeling van postcovid en andere postinfectieuze aandoeningen is op 5 juli aangenomen.
- **Expertise en beleidsadvies verzamelen:** op VWS en/of RIVM moet een team komen dat op de hoogte is van alles omtrent Long Covid en van nieuwe (onderzoeks-)ontwikkelingen en hierover beleidsmakers adviseert, met input van goed geïnformeerde patiënten. Te vaak zien we nog dat uitingen van de overheid onacceptabel slecht geïnformeerd zijn over dit onderwerp, met als schrijnend voorbeeld de officiële informatievoorziening op websites van Rijksoverheid en RIVM. **Covid en Zorg** 5.1.2e
 - Het ministerie van VWS richtte naar aanleiding van de motie van de leden Jetten (D66) en Marijnissen (SP)⁷ C-support op.
 - C-support adviseert en begeleidt mensen met post-COVID die langdurig (>3 maanden) klachten blijven houden.
 - Hiervoor beschikt C-support over een team van medisch adviseurs, gespecialiseerde maatschappelijk werkers en deskundigen op het gebied van werk, inkomen en psychosociale hulpverlening.
 - Beleidsmakers van het ministerie van VWS voeren op periodieke basis gesprekken met adviseurs, bestuurders en ervaringsdeskundigen van C-support om beleid te ontwikkelen, toetsen en evalueren.
 - Met enige regelmaat wordt de website van de Rijksoverheid over post-COVID geactualiseerd: [Post-COVID \(langdurige klachten na corona\) | Coronavirus COVID-19 | Rijksoverheid.nl](#)

⁴ Motie van het lid Omtzigt c.s. over het bevorderen van structureel meer onderzoek naar long covid, Kamerstuk 25295, nr. 1916

⁵ [Kamerbrief met stand van zaken diverse onderwerpen coronavirus | Kamerstuk | Rijksoverheid.nl](#)

⁶ Motie van de leden Hijink en Paulusma over een landelijk expertisecentrum oprichten voor de behandeling van postcovid, Kamerstuk 25295, nr. 1892.

⁷ Motie Jetten en Marijnissen over bezien hoe vraaggerichte nazorg kan worden ingericht voor post-COVID patiënten, Kamerstuk 25295, nr. 325

- Voorkomen dat nog meer Long Covid patiënten door het sociale vangnet heen vallen 90 : zorg voor **rechtvaardige arbeidskeuringen** door artsen die op de hoogte zijn, zoals de aangenomen motie van kamerlid van Kent heeft gevraagd 91 . Borg een degelijke **bezwaarregeling** voor hen die niet rechtvaardig behandeld zijn of worden, want dit is op dit moment niet goed op orde 92 → **MOET NAAR SZW** 5.1.2e
- Voer ruimhartig **compensatiebeleid**. Bijvoorbeeld als het gaat om studieleningen voor studenten die niet meer kunnen studeren, of om inkomensderving voor arbeidsongeschikten met de beroepsziekte Long Covid. → **MOET NAAR SZW en OCW**
- Geef een handreiking aan scholen zodat ze weten hoe om te gaan met leerlingen die deels of geheel niet regulier naar school kunnen. Te vaak zien we dat ouders van deze kinderen vooral op onbegrip en onwil kunnen rekenen. **OCW**
- Elke (toekomstige) overheidsactie gericht op Long Covid niet richten op enkel hen die het met een PCR-test kunnen aantonen, maar op iedereen die de symptomen heeft die er bij passen **MOET NAAR TEAM TESTEN & TRACEREN**
- Long Covid integraal meenemen in al het corona(preventie)beleid **Covid en Zorg** 5.1.2e
 - 5.1.2e
 - Ik zie de toenemende aandacht voor de gevolgen van post-COVID in de media, het zorglandschap en de politiek.
 - Bij de totstandkoming van beleid worden kwetsbare groepen en mensen met post-COVID reeds integraal en continu meegenomen.
 - Een voorbeeld hiervan zijn de in de Kamerbrief van 4 juli jl. genoemde maatregelen⁸.
 - Dit betreft een verkenning naar een expertisecentrum, biomedisch onderzoek en een verkenning naar gegevensuitwisseling met het UVW.
- Long Covid expert(s) toevoegen aan alle relevante adviesorganen **Covid en Zorg** 5.1.2e
 - 5.1.2e
 - Het is belangrijk dat er eerst meer duidelijk wordt over het expertisecentrum voor post-COVID, zie de reactie op de aanbeveling hierover.
 - Mede afhankelijk hiervan zal ik bekijken of post-COVID expert(s) moet(en) worden toegevoegd aan relevante adviesorganen.

⁸ Kamerbrief 'Nadere uitwerking lange termijn aanpak COVID-19'